

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра теоретичної та математичної фізики

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Гаврилюк С. В.

Протокол № 10 від 15.06.2016 р.

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
ФІЗИКА КОНДЕНСОВАНОГО СТАНУ

підготовки	Магістра
спеціальності	104 Фізика та астрономія
освітньої програми	Фізика та астрономія

Луцьк – 2016

Програма навчальної дисципліни «Фізика конденсованого стану» підготовки магістра, галузі знань «10 – Природничі науки» спеціальності «104 – Фізика та астрономія» освітньої програми «Фізика та астрономія».

« 24 » травня 2016 р. – 6 с.

Розробники:

Сахнюк Василь Євгенович, доцент кафедри теоретичної та математичної фізики, кандидат фізико-математичних наук

Рецензент:

Федосов Сергій Анатолійович, професор, завідувач кафедри експериментальної фізики та інформаційно-вимірювальних технологій, доктор фізико-математичних наук, доцент

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри теоретичної та математичної фізики

протокол № 9 від 28 травня 2016 р.

Завідувач кафедри: _____ (Свідзинський А.В.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету інформаційних систем, фізики та математики

протокол № 10 від 8 червня 2016 р.

Голова науково-методичної комісії факультету _____ (Полетило С. А.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма (спеціалізація), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	10 – Природничі науки, 104 – Фізика та астрономія, Фізика та астрономія Магістр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання 5
		Семестр – 9-ий
		Лекції – 28 год.
		Практичні (семінари) – 16 год.
		Самостійна робота – 96 год.
ІНДЗ: нема		Консультації – 10 год.
	Форма контролю: екзамен	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Дисципліна «Фізика конденсованого стану» належить до переліку нормативних навчальних дисциплін, забезпечує поглиблення і розширення теоретичних знань та формування практичних умінь пов'язаних із фізикою нормальних металів та надпровідників, розгляд загальної концепції квазічастинок в фізиці конденсованого стану речовини, побудова мікроскопічної теорії надпровідності та її асимптотичної форми поблизу критичної температури – теорії Гінзбурга-Ландау.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Фізика конденсованих систем» є:

- ознайомлення з основними типами конденсованих середовищ та визначення ролі структурних одиниць в їх формуванні;
- напрацювання практичних навичок опису збуджених станів в конденсованих середовищах, використовуючи квазічастинкові методи;
- напрацювання практичних навичок використання основних рівнянь теорії надпровідності для опису властивостей надпровідників.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

Згідно з вимогами освітньої програми здобувачі магістра повинні:

знати:

- основні типи конденсованих середовищ;
- принципи формування конденсованих середовищ;
- поняття про квазічастинки;
- типи міжчастинкових взаємодій в конденсованих середовищах;
- модель фермі-рідини;
- варіаційний принцип Боголюбова;
- канонічні перетворення, поняття про щільну в спектрі квазічастинкових збуджень;
- рівняння Боголюбова та рівняння Горькова;
- ефекти фазової когерентності в просторово неоднорідних надпровідних композиціях.

вміти:

- описувати структуру конденсованих середовищ;
- описувати збуджені стани в конденсованих середовищах;
- описувати зонну структуру твердих тіл;
- будувати поверхню Фермі;
- виконувати канонічні перетворення;

- розв'язувати рівняння для щілини;
- представляти статистичну суму надпровідника у формі функціонального інтеграла;
- виконувати канонічні перетворення в просторово неоднорідному випадку;
- використовувати метод функцій Гріна для опису надпровідника;
- використовувати теорію Гінзбурга-Ландау для опису просторово неоднорідних надпровідних композицій.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Консультації	Сам. роб.	Контр. роб.
	Змістовий модуль 1. Квазічастинки в конденсованих середовищах та їх характеристика. Елементарні збудження в електронній фермі-рідині.						
Тема 1. Елементарні частинки в квантовій механіці	10	2				7,5	0,5
Тема 2. Квазічастинки в конденсованих середовищах та їх характеристика	12	2	2			7,5	0,5
Тема 3. Основний стан фермі-рідини	14	2	2			9	1
Тема 4. Поверхня Фермі	13	2	2			8	1
Тема 5. Динаміка та розсіяння квазічастинок в кристалі	13	2	2			8	1
Тема 6. Електропровідність. Феноменологічний опис електропровідності	11	2				8	1
Разом за змістовим модулем 1	73	12	8			48	5
Змістовий модуль 2. Надпровідність. Ефекти фазової когерентності в надпровідниках.							
Тема 7. Історія розвитку теоритичних уявлень про надпровідність	12	2				9	1
Тема 8. Варіаційний принцип Боголюбова в теорії надпровідності Канонічне перетворення Боголюбова	12	2	2			7,5	0,5
Тема 9. Просторово неоднорідний надпровідник. Наближення самоузгодженого поля	10	2				7,5	0,5
Тема 10. Метод функцій Гріна в теорії надпровідності. Рівняння Горькова	13	2	2			8	1
Тема 11. Теорія надпровідності Гінзбурга-Ландау	14	4	2			7	1
Тема 12. Ефекти фазової когерентності в просторово неоднорідних надпровідних композиціях	16	4	2			9	1
Разом за змістовим модулем 2	77	16	8			48	5
Усього годин	150	28	16			96	10

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Самостійна робота студента є основним засобом засвоєння навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача. Самостійна робота включає:

- опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу;
- вивчення окремих тем або питань, що не розглядаються в курсі лекцій;
- систематизацію вивченого матеріалу перед заліком та ін. види роботи.

Студентам також рекомендується для самостійного опрацювання відповідна наукова література та періодичні видання.

6. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)

Немає

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з курсу визначається так:

- кількості балів за поточне оцінювання – 40 балів;
- письмовий екзамен – 60 балів.

Поточний контроль (макс = 40 балів)												Модульний контроль/ екзамен (макс = 60 балів)	Загальна кількість балів	
Модуль 1						Модуль 2						Модуль 3		
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2						Самостійна робота	МКР	100
Теми						Теми								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			
2	4	2	2	2	2	2	2	2	2	4	4	10	60	

Рейтингова оцінка з навчальної дисципліни визначається як сума у балах поточної та підсумкової оцінки. Рейтингова оцінка у балах за шкалою навчального закладу може бути переведена до п'ятибальної шкали оцінювання (національної шкали). Згідно з даними таблиці переведення рейтинговий оцінок від однієї шкали до іншої.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Добре	
75 - 81	C		
67 -74	D		
60 - 66	E	Задовільно	Не зараховано (з можливістю повторного складання)
1–59	Fx	Незадовільно	

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Брандт Н. Б. Квазичастицы в физике конденсированного состояния / Брандт Н. Б., Кульбачинский В. А. – М.: ФИЗМАТЛИТ, 2005. – 632 с.
2. Абрикосов А. А. Основы теории металлов / Абрикосов А. А. – М.: Наука, 1987. – 517 с.
3. Болеста І.М. Фізика твердого тіла. Навчальний посібник / Болеста І.М.– Львів: Видавн. Центр ЛНУ імені Івана Франка. 2003. – 524 с.
4. Ашкрофт Н. Физика твёрдого тела / Ашкрофт Н, Мермин Н. – М.: Мир, 1979. – Т. 1 – 399 с. Т. 2 – 422 с.
5. Займан Дж. Принципы теории твердого тела / Займан, Дж – М.: Мир, 1974. – 416 с.
6. Свідзинський А. В. Мікроскопічна теорія надпровідності : монографія / А. В. Свідзинський. – Луцьк :ВЕЖА, 2011. – 420 с.
7. Свидзинский А. В. Пространственно-неоднородные задачи теории сверхпроводимости / Свидзинский А. В. – М.: Наука, 1982. – 309 с.
8. Де Жен. Сверхпроводимость металлов и сплавов / Де Жен. – М. : Мир, 1968. – 282 с.
9. Сан-Жам Д. Сверхпроводимость второго рода / Д. Сан-Жам, Г. Сарма, Е. Томас. – М. : Мир, 1970. – 364 с.
10. Шмидт В. Введение в физику сверхпроводников / В. Шмидт. – М.: Наука, 1982.–240 с.